

Analyse enquête openstelling scholen vo juni 2020

15 juni 2020

Respons: 2787 leden

Deze leden werken het grootste deel van hun tijd in:

- 16% vmbo bb/bk (451)
- 17% vmbo gl/tl (469)
- 57% havo/vwo (1600)
- 3% praktijkonderwijs (94)
- 3% voortgezet speciaal onderwijs (85)
- 1% internationale schakelklassen (21)
- 2% overig (63)

Functie

- 84% leraar (2335)
- 3% schoolleider/teamleider (91)
- 2% functie in de leerlingenzorg (53)
- 4% functie in de onderwijsondersteuning (116)
- 5% functie in de algemene ondersteuning (135)
- 2% overig (51)

Risicogroep

35% van de respondenten behoort tot een risicogroep m.b.t. het coronavirus of heeft gezinsleden/huisgenoten die tot een risicogroep behoren.

Fysiek op school werken en angst voor besmetting

87% van het onderwijspersoneel is sinds de opening van de scholen weer fysiek op school geweest, 13% nog niet. Ook de overgrote meerderheid van het personeel dat tot een risicogroep behoort of gezinsleden/huisgenoten heeft in een risicogroep heeft fysiek op school gewerkt, 73%. Van de mensen die niet tot een risicogroep behoren is 95% weer op school geweest om te werken.

Ongeveer de helft van de mensen die op school gewerkt heeft, had geen angst voor besmetting. Binnen de risicogroep ligt dit percentage op 12% en binnen de niet-
risicogroep op 59%. De andere helft is gaan werken, ondanks enige (38%) of veel (14%) angst voor besmetting. Deze laatste groep was liever thuis gebleven, maar is toch naar school gegaan omdat dit van hen verwacht werd.

Iets minder dan de helft (44%) van de mensen die gewerkt hebben ondanks hun angst voor besmetting, heeft hun zorgen om besmet te raken besproken met de leidinggevende. In de groep van mensen met lichte angst voor besmetting is 86% tevreden met het gesprek en de uitkomst ervan. In de groep van mensen die liever was thuisgebleven maar toch is gaan werken, is slechts 47% tevreden met het gevoerde gesprek en de uitkomsten ervan, geeft 33% aan wel een goed gesprek gevoerd te hebben, maar zich niet goed te voelen bij de uitkomst ervan en zegt 21% dat het geen prettig gesprek was.

Vormgeving onderwijs

68% van de respondenten geeft aan dat alle leerlingen naar school komen. Met name in de Internationale Schakelklassen (100%), het praktijkonderwijs (91%) en het vmbo

basis/kader (83%) komen alle leerlingen naar school. In havo-vwo (62%) en vmbo gl/tl (69%) ligt dit een stuk lager.

Op de scholen waar niet alle leerlingen naar school komen, geeft 13% aan dat leerlingen met een achterstand naar school komen en eveneens 13% dat leerlingen naar school komen over wie er zorgen zijn vanwege de thuissituatie. 3% laat alleen bovenbouwleerlingen naar school komen en 9% alleen onderbouwleerlingen. Bij de keuze welke leerlingen naar school komen is er geen duidelijk onderscheid tussen de verschillende schoolsoorten.

De meeste scholen kiezen ervoor om het fysieke onderwijs in te vullen met theorievakken (59%) en de begeleiding van leerlingen (56%). Daarnaast laat 45% leerlingen naar school komen voor toetsing, 44% voor de kernvakken, 36% voor praktische vakken en 31% voor lichamelijke opvoeding.

In het praktijkonderwijs ligt de nadruk op de praktische vakken. In het vmbo, havo en vwo op de theorievakken en de begeleiding van leerlingen. Daarnaast is er in de basis- en beroepsgerichte leerweg van het vmbo ook veel aandacht voor de kernvakken Nederlands, wiskunde en Engels. In het vso ligt de nadruk op de kern- en theorievakken. Bij de internationale schakelklassen gaat het vooral om de kernvakken.

Gemiddeld wordt 40% van het huidige onderwijsaanbod ingevuld met fysiek onderwijs en 60% met afstandsonderwijs. Met name in het vso en de internationale schakelklassen wordt fysiek onderwijs gegeven: in beide schoolsoorten gaat het om 63% fysiek onderwijs versus 37% afstandsonderwijs. In het praktijkonderwijs en de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg is de verhouding tussen beide 50%-50%. In de gemengde en theoretische leerweg wordt 42% fysiek onderwijs gegeven versus 58% afstandsonderwijs en in havo-vwo 36% fysiek onderwijs versus 64% afstandsonderwijs.

30% van de respondenten geeft aan in de huidige situatie nog maar maximaal de helft van de lesstof aan te bieden vergeleken met de situatie van volledig afstandsonderwijs tussen 16 maart en 2 juni, 9% spreekt zelf van maximaal 25% van de lesstof. Daarnaast geeft 30% aan 50-75% van de lesstof aan te bieden en 30% 75-100%. 10% geeft aan in de huidige situatie meer lesstof aan te bieden dan in de periode tussen 16 maart en 2 juni.

Twee derde van de leraren geeft zowel fysiek- als afstandsonderwijs: 46% afwisselend en 18% gelijktijdig (via livestreaming). 15% geeft alleen fysiek onderwijs en 20% alleen afstandsonderwijs. Van de mensen uit een risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep geeft 42% alleen afstandsonderwijs. Bij de niet-risicogroep is dit 16%.

Van de leraren die gelijktijdig afstands- en fysiek onderwijs geven, probeert 60% de aandacht te verdelen tussen de leerlingen thuis en in de klas. Dit blijkt vaak erg lastig. Soms lukt dat door een extra leerkracht of ondersteuner waardoor de een zich kan richten op de leerlingen thuis en de ander op de leerlingen in de klas. De overige 40% richt zich met name op de leerlingen in de klas. Soms is alleen de instructie gezamenlijk voor leerlingen thuis en in de klas, en gaan leerlingen zelfstandig thuis verder met de uitwerking ervan dan wel in de klas onder begeleiding van de leraar.

44% van de leraren en schoolleiders vindt dat de onderwijskwaliteit in de huidige situatie lager is dan toen leerlingen volledig waren aangewezen op afstandsonderwijs. 31% vindt dat de onderwijskwaliteit hetzelfde gebleven is en 25% vindt dat de kwaliteit omhoog

gegaan is. Met name in het praktijkonderwijs en bij de internationale schakelklassen heeft de gedeeltelijke opening van scholen tot een betere onderwijskwaliteit geleid: resp. 43% en 60% vindt dat de kwaliteit omhoog gegaan is tegenover 42% en 27% die spreekt van een lagere onderwijskwaliteit. In het vmbo, havo en vwo is de onderwijskwaliteit vooral omlaag gegaan: resp. 22%, 24% en 30% spreekt van een hogere onderwijskwaliteit tegenover 44% á 45% die spreekt van een lagere onderwijskwaliteit. In het vso spreekt 35% van een hogere en 40% van een lagere onderwijskwaliteit.

Werkdruk en onderwijskwaliteit

De huidige situatie leidt bij de meeste mensen tot een hogere werkdruk vergeleken bij de situatie tussen 16 maart en 2 juni: 55% ervaart een hogere werkdruk, 32% een lagere werkdruk en 13% geeft aan dat de werkdruk vergelijkbaar is.

Met name leraren en schoolleiders ervaren een hogere werkdruk. Van hen geeft resp. 57% en 54% aan dat de werkdruk verhoogt is. Bij mensen met een functie in de leerlingenzorg, onderwijsondersteuning en algemene ondersteuning liggen deze percentages op resp. 41%, 29% en 42%.

De ervaren werkdruk hangt sterk samen met de manier waarop iemand lesgeeft. Leraren die gelijktijdig fysiek en afstandsonderwijs geven ervaren verreweg de hoogste werkdruk, gevolgd door leraren die afwisselend fysiek- en afstandsonderwijs, van deze groepen geeft resp. 71% en 65% aan dat de werkdruk is verhoogd ten opzichte van de situatie tussen 16 maart en 2 juni. Van de leraren die nu alleen fysiek of alleen afstandsonderwijs geven ervaart resp. 37% en 43% een hogere werkdruk.

Van de leraren die alleen fysiek onderwijs ervaart 25% een lagere werkdruk ten opzichte van de situatie tussen 16 maart en 2 juni. Bij de andere leraren is dit 7% tot 10%.

Besluit openstelling scholen

Een ruime meerderheid (55%) is het eens met het kabinetsbesluit om de scholen open te stellen voor leerlingen. 31% had liever gezien dat de scholen gesloten bleven en 14% heeft hier geen duidelijke mening over.

De meeste steun voor de gedeeltelijk openstelling van scholen is er onder schoolleiders en mensen met een functie in de leerlingenzorg. Driekwart van hen steunt dit besluit. Bij mensen met een functie in de algemene ondersteuning is de steun het laagst: 41% van hen steunt het besluit. Het belangrijkste argument om het kabinetsbesluit te steunen is dat het goed is om alle leerlingen weer in beeld te krijgen, gevolgd door het argument dat het goed is om weer een eerste stap naar 'normaal' te zetten.

Met name mensen uit een risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep hadden liever gezien dat de scholen gesloten bleven. Hun belangrijkste overweging hierbij is het risico op besmetting. Voor mensen die niet tot een risicogroep behoren is de belangrijkste reden om de scholen liever gesloten te houden dat de periode tot de zomervakantie te kort is om het onderwijs op een goede manier te organiseren volgens de richtlijnen in het protocol. Dit geldt in sterkere mate voor mensen uit de regio's Noord en Zuid waar de zomervakantie eerder start dan voor mensen uit de regio Midden. Mensen uit de regio Midden vinden het risico voor de gezondheid even zwaar meewegen als het argument dat de periode tot de zomervakantie te kort is.

RIVM-maatregelen

Op bijna alle scholen (96%) zijn duidelijke afspraken gemaakt over hoe de 1,5 meter afstand gehouden moet worden. In de meeste gevallen, 89%, is de medezeggenschapsraad betrokken bij het de uitwerking van het coronaprotocol op schoolniveau.

In het algemeen lukt het goed om de 1,5 meter afstand te houden tussen collega's onderling en tussen onderwijzend personeel en leerlingen. 80% van de respondenten geeft aan dat het goed (22%) of grotendeels (58%) lukt om afstand te houden tot collega's. 71% geeft aan dat het goed (16%) of grotendeels (55%) lukt om 1,5 meter afstand te houden tot de leerlingen. Dit lukt het beste in havo-vwo (75%) en het minst goed in vso (58%).

Afstand houden tussen leerlingen onderling lukt niet goed: 62% zegt dat het niet goed lukt om de afstand tussen leerlingen onderling in acht te houden. Slechts 3% zegt dat dit wel goed lukt. De overige 35% geeft aan dat het wel grotendeels, maar niet helemaal lukt.

Het toepassen van de hygiënemaatregelen van het RIVM lukt over het algemeen goed. Van de verschillende maatregelen (regelmatig handen wassen door leerlingen, gebruik papieren handdoekjes, regelmatig reinigen van oppervlakten en dagelijks intensiever schoonmaak) geeft 77% tot 91% aan dat dit volledig of grotendeels lukt. Van deze maatregelen lukt het regelmatig handenwassen door alle leerlingen gedurende minimaal 20 seconden het mist goed: 23% zegt dat dit overwegend of helemaal niet lukt. Voor de andere maatregelen is dit ongeveer 10%.

Overgaan en slagingspercentages

80% van de respondenten geeft aan dat de procedure voor de beslissing of leerlingen overgaan is aangepast vanwege de coronacrisis. In vmbo b/k, vmbo gl/tl en havo-vwo is dit resp. 83%, 90% en 94%. In het praktijkonderwijs, het vso en de internationale schakelklassen is dit 32%, 44% en 50%. In 60% van de gevallen is de medezeggenschap betrokken geweest bij de besluitvorming hierover. 37% geeft aan dat het lerarenteam betrokken is.

In de meeste gevallen (60%) wordt per leerling bekeken wat de beste beslissing is. 46% geeft aan dat het besluit wordt genomen op basis van de schoolresultaten tot 16 maart, 35% heeft de normen voor overgaan versoepeld en 20% zegt dat ouders en leerlingen zelf beslissen, eventueel in overleg met de mentor of teamleider. Tot slot geeft 8% aan dat elke leerling overgaat.

Op het vmbo zijn de slagingspercentages over het algemeen vergelijkbaar aan voorgaande jaren, met name bij de basis- en kadergerichte leerwegen. Op het havo en vwo zijn de slagingspercentages hoger of aanzienlijk hoger:

	Aanzienlijk hoger	Hoger	Vergelijkbaar	Lager	Aanzienlijk lager
Vmbo b	10%	20%	69%	1%	1%
Vmbo k	10%	25%	64%	0%	0%
Vmbo gl	15%	31%	53%	1%	0%
Vmbo tl	15%	41%	43%	1%	0%
Havo	27%	44%	28%	1%	0%
Vwo	20%	43%	36%	0%	0%

Open opmerkingen

De meeste open opmerkingen gaat over de wens om het vo na de zomervakantie geheel open te stellen: leerlingen houden zich binnen en buiten de school niet aan de 1,5 meter afstand, onderzoeken tonen aan dat er weinig risico's zijn, leerlingen hebben behoefte aan contact en de huidige situatie is onwenselijk en leidt tot veel te veel werkdruk. Een aantal geeft aan dat het online onderwijs veel effectiever was, met name in havo-vwo. De gedeeltelijke openstelling met de plicht om 1,5 meter afstand te houden leidt tot problemen basis/kader, praktijkonderwijs en vso. Het is vaak niet mogelijk goede begeleiding te geven met 1,5 meter afstand.

Scholen open is belangrijk ter voorkoming van sociaal isolement waar kinderen in dreigen te geraken.

Hopelijk mogen we zo snel mogelijk weer volledig voor de klas. Net zoals bij het basisonderwijs.

Gezien de uitkomsten van overdraagbaarheid bij kinderen en het belang van contact onderling in deze leeftijdsgroep, laat na de vakantie de scholen maar weer normaal open gaan.....

Het is onmogelijk om in het praktijkonderwijs de 1,5 meter te waarborgen. Onze leerlingen zijn extra hulpbehoevend en daardoor kom sneller binnen de 1,5 meter regel. Neemt niet weg dat je zoveel mogelijk probeert de regels in acht te nemen, maar lukt niet de hele les. De vraag is nog steeds of jongeren het virus over kunnen brengen. Er zijn nog steeds geen meetings geweest en ook geen resultaten bekend.

Er is veel kritiek op het besluit om voor de korte periode tot de zomervakantie de scholen gedeeltelijk open te stellen. Deze periode had beter gebruikt kunnen worden om de start van het nieuwe schooljaar goed voor te bereiden en de vruchten te plukken van de omslag naar het afstandsonderwijs. De tussenstap zorgt voor onnodig veel extra werkdruk bij het onderwijspersoneel en onrust bij leerlingen.

Deze periode is zeer intensief zo vlak voor de zomervakantie! Zeker ook omdat wij nu ook nog moeten bouwen/ voorbereiden voor het volgend schooljaar! Met nog heel veel onduidelijkheid.

Ik denk dat, zeker gezien de doelgroep (basis/kader) ingezet had moeten worden op continuïteit. Daarnaast is er veel geschraapt in PTA of komen we er nu simpelweg niet aan toe. Ik denk dat er meer (Leer)winst te behalen was wanneer er online wordt les gegeven.

Het onderwijs op school in combinatie met thuis is voor mij erg lastig. Afstandsonderwijs heeft mijn j ook veel moeite gekost. Net op het moment dat je denkt dat je het een tijdje op de rit hebt is het verander voor die paar weken. Niet fijn

Leerlingen die al moeite hebben met veranderingen hebben er niet veel aan om 2 weken fysiek op school te zijn voor 1 dag in de week. Daarna begint de toetsweek waarin alles weer anders moet. Dit alles moet zonder goede begeleiding voor de leerlingen die dit wel heel hard nodig hebben. Onduidelijkheid over na de zomer helpt zeker niet bij jezelf en/of leerlingen.

Het lijkt alsof de regering geen idee heeft wat er allemaal bij komt kijken om bepaalde beslissingen uit te voeren. Voor twee weken de scholen nog even open gooien, heeft vrijwel geen toegevoegde waarde, maar wel enorme werkdruk.

Het was beter geweest als de scholen de periode tot aan de zomervakantie hadden kunnen benutten voor het organiseren van goed onderwijs in het volgende schooljaar rekening houdend met de 3 scenario's : volledig fysiek/deels fysiek/volledig afstand. Nu wordt met hangen en wurgen onderwijs verzorgd dat ook nog eens een lager rendement heeft dan afstandsonderwijs. Dit zorgt voor een enorme druk op de organisatie, terwijl de voorbereidingen van volgend jaar alle aandacht vergen.

Leerlingen houden onderling geen afstand. Vraag is hoe zinvol het dan is om de klassen in 3-en te delen. Dat gaat zeer ten koste van de onderwijstijd per leerling.

Er zijn zorgen voor de herfst en winter: de ramen moeten dan dicht blijven vanwege de kou, terwijl en nu nog goed kan worden geventileerd.

In het vmbo, praktijkonderwijs en het vso geven mensen aan dat de kleinere klassen tot veel beter onderwijs leiden en minder werkdruk. De wens is dat dit structureel wordt doorgevoerd. Door deze efficiëntie slag kan met minder onderwijstijd per leerling hetzelfde leerresultaat worden bereikt. Het zou mooi zijn als de politiek dit ziet en de regelgeving hierop aanpast.

Mijn inziens is eenmaal 45 minuten les in een halve klas minstens zo effectief als anderhalf uur in een volledige klas. Dit geldt voor alle niveaus. BB klassen van ongeveer 8 leerlingen, KB ongeveer 12, GL max 15 is Ontzettend effectief

De leerlingen werken nu (na 2 juni) in kleinere klassen. We merken dat het leerrendement heel veel beter is dan in de grote groepen!

Politiek moet inzien dat kleinere klassen in het VMBO met meer praktijk en minder theorie een veel effectievere manier is van les geven en voor deze leerlingen de ideale vorm van onderwijs is! Klassen tussen de 8 en 12 llngr

Er zijn zorgen over de gevolgen op de lange termijn vanwege de overwaardering van afstandsonderwijs.

Het online lesgeven wordt ernstig overgewaardeerd. Het is een oplossing in noodsituaties, maar onderwijzen is alleen mogelijk als je de leerlingen ziet/ in de ogen kijkt en ziet of de leerstof aankomt/ gesnapt wordt.

Een aantal respondenten hoopt dat deze situatie laat inzien dat het Centraal Examen kan worden afgeschaft.

Deze periode laat zien dat het CE/CSPE overbodig is. Weg met die momentopname.

Verder ben ik tevreden met het niet door laten gaan van het CSE. Die paar weken extra zijn mooi om leerlingen verder te begeleiden. Zij zijn langer met leren bezig en weten dat ze het met de SE 's moeten doen. Dit heeft geresulteerd in zeer gemotiveerde leerlingen.

Voor bepaalde leraren, bv. mentoren, is de werkdruk erg verhoogd. Leraren die een vak geven dat nu in het geheel niet, of niet fysiek wordt aangeboden, krijgen andere taken toebedeeld. Beide leidt tot frustratie.

Er wordt veel gevraagd van ons als docenten, maar vooral ook als mentor! Het begeleiden van leerlingen in een 3 basis/ kader klas is pittig! Bepaalde examenonderdelen moeten ze afronden voordat de over kunnen naar klas 4. Tot 2 juni gaven we online les tot 13:00 uur en had ik daarna de tijd om de leerlingen te begeleiden. Vanaf 2 juni geef ik 's middags les op school aan verschillende klasse waardoor er geen tijd is voor de begeleiding mijn mentor leerlingen. Mijn leerlingen

komen namelijk maar 1x per week op school. Daarnaast is de combinatie online en in de klas echt heel heftig. Daardoor is de werkdruk ook echt flink verhoogd en maak ik me vooral zorgen over hoe we dit in september ook weer moeten gaan opstarten.

Leraren hebben veel kritiek op de combinatie afstands- en fysiek onderwijs. Vaak is dit van bovenaf opgelegd. Het leidt tot een veel hogere werkdruk en veel frustratie. Veel leraren zeggen dat het ondoenlijk is.

Het hybride lesgeven is momenteel waardeloos m.i. Het verdelen van de aandacht over leerlingen die thuis zitten en leerlingen die voor je in de klas zitten, is heel lastig te realiseren. Bovendien is de apparatuur die op scholen beschikbaar is verouderd en veel minder geschikt dan de apparatuur die ik thuis ter beschikking heb.

Combinatie fysiek en op afstand zeker geen verbetering voor kwaliteit van onderwijs en welbevinden docent. Alleen op afstand was beter.

In de lespraktijk kom ik er nu achter dat tegelijkertijd lesgeven aan zo'n acht leerlingen in een lokaal en de rest van de klas online niet goed werkt. Ik ben niet goed in staat om mijn aandacht adequaat te verdelen.